

PÉCSI FIGYELŐ.

Előfizetési díj:
Postán vagy Pécsen házhoz küldve: egész évre 5 ft., fél-évre 2 ft. 50 kr., negyed évre 1 ft. 25 kr., egyes szám 10 kr. Megjelenik minden szombaton. Egyes számok kaphatók Weidinger N. könyvtárnak. (Széchenyi tér).

Szerkesztői iroda:
Ferenček utca 22. sz. I. emelet.
Kéziratok vissza nem küldetnek

A lap szellemi részét illető közlemények és előfizetések a kiadóhivatalhoz intézendők. Előfizetheti helyben: a kiadóhivatalban, Blahorn Antal úr a városi épületben, Lill János úr a budai külvárosban, Böhm C. F. úr a szigeti külvárosban lévő kereskedésében, és Fesztl Károly úr könyvtárban, Király utca (nemzeti kaszinó épület), valamint a vidéken minden postahivatalnál.

Kiadó hivatal:
Taizs Mihály nyomdájában
Majláth-tér 22. szám alatt.

Hirdetések ára:

Egy négyhasábos petít sor egyszerű megjelenésért 8 kr-t többszöri megjelenésnél árleengedések adnak. Minden hirdetés után 30 kr. bélyeg díj fizetendő. A nyitólét 1 petít sora 10 kr. A hirdetés díj előre fizetendő.

Önkormányzat.

Az országosan lefolyt megyei tisztújítások képesen felmerült visszasszólások és ezekben felköltött elégtelenség érzetét a Bach-féle burocracia és kormányzat felé hajló párt, melyhez titkok a kormány is tartozik, siet felhasználni arra, hogy agitációt hozzon létre az önkormányzat utolsó lényeges hatásköre, a tisztválasztás jogának megdöntésére.

A ravaszság nem kis mértékű látjuk kifejtve arra, hogy az alkotmány százados védbástyái lerombolassanak, semmivé tétessenek, belátja a farkas-róka szövetség, hogy míg a megyék és önkormányzat iránti bizalom a nép szívében él, addig azokat eltörölni nem lehet, kétszeri kísérlet dugába dőlt, más oldalról fogták tehát fel az ostromot, oda csúrték csavarták, olyanná alakították a megyei önkormányzatot, hogy úgy a választott tisztviselők, mint a választásra jogosultak és a nép maga utálja meg ez intézményt, melyért annak idejében rajongtak, és melyért 1861-ben a burocraticus módon szervezett és rendes kerékvágásban volt közigazgatást törvénykezéssel együtt az ország temérdek kárára fenekestül felforgatták.

A legüdvösebb törvény és intézmény átkot hord magában, ha annak életbeléptetői nem annak szellemében járnak el, ha annak végrehajtása meghamisított. — Világos példát adnak az 1869-ik évtől kezdve választott országgyűlési alsóházak, melyek a választások meghamisítása folytán soha sem fejezték ki az ország közvéleményét.

Igy van ez a megyékben is. A megyei bizottságok megválasztása a választásnak törvény általi szabályzásaiig választásnak soha nem volt mondható. Egy clique állapította meg kénye kedve szerint a megyét, és bizottságának névsorát, ezt egy zavargós üggyűlésen, melyen senki sem kérdezte, ki és mi joga jelent meg, a főispán felolvasta és a körülötte elhelyezett nagytorku szegődtek reakciáltatták az éjont.

Természetes, hogy az ily megyei bizottság oly tisztviselőket választott meg, kiket már eleve az uralkodó clique kiszemelt a „megye urainak.”

Midőn a virilismus által jogaiban felére szorított önkormányzat és a főispáni jogok kitégítésével újra megnyirbált megye bizottságának választása törvény által megállapított szabály szerint volt eszközendő, akkor az önkormányzat iránti bizalom a népben már meg volt ingatva. A hivatalos nyomás és mindennapi üldözés, mely kivétel nélkül mindenkit, ki az uralkodó clique-nek ellenszegülni mert, megtette a többi, kevés kivétellel ismét olyanok választották bizottsági tagokul, kikről tudva volt, hogy vagy érdekközvetésnek fogva a „megye uraihoz” színtanak, vagy hogy a közgyűlésekre amúgy sem jönnek be, — ha csak valaki utikötségeiket meg nem adja.

Legveszedelmesebb és kárhözatosabb a törvényhatósági tisztviselőknél szavazati joga a gyűléseken és pótválasztásokon, ez adja meg azoknak a halálos döfést, melyből ki nem épülendnek, míg ama szavazati jog el nem töröltetik. A legtöbb közgyűlésen nem a bizottsági tagok, hanem a tisztviselők határoznak.

Hogy a törvényhatóság magasabb és üdvös feladatának megfelelően, és szükség, hogy ne álljon túlnagy számból, — a legnagyobb megye alig fog adhatni kétszázaléknál több értelmes és független férfit, a ki becsületbeli dolog-

nak is tartja a gyűléseken megjelenéséért és kötelességét viselni. A bizottsági tagok túlnagy számának leszállításával elesik a farkas-váló Mungók csordája, mely csak akkor jelenik meg, midőn különösen beparancsoltatik a hatalmat bitorló clique által.

Szükséges, hogy a virilismus kizárásával a választás oly módon történjék meg, hogy azt sem a tetteleg meglevő megyei tisztikar, sem a mostani megyei bizottmány ne befolyásolhassa, szükséges, hogy ezek teljes kizárásával a választó kerületek önválasztotta bizottmány és elnök által ejthessék meg a választást.

Szükséges, hogy, mint megjegyezzük, a tisztviselők szavazata eltöröltessék, köteleztessenek a tisztviselők közül az alispán, főjegyző és szolgabírák, ügyész, főorvos és mérnök a közgyűlésen jelen lenni, ha kívánatlik, felelni a tett kérdésekre és felvilágosítást adni, de minden befolyástól a határozatra nézve tartózkodni.

Szükséges a kizáró főispáni kijelölési jognak eltörölése, jelelhesen a szavazatra jogosítottak bármelyike és bizonyos számú szavazók kérelmére rendeltessék el a választás titkos szavazattal.

Szükséges, hogy a törvényhatósági gyűléseken a törvényhatóság választotta elnököljön, nem pedig a kormány által kinevezett és annak felelős főispán, sem az alispán vagy polgármester, magában vévén inconvenientia lévén, hogy a választottak nagyobb legyen a hatalma, mint a választók összegének, már pedig kinek mint elnöknek joga van a gyűlést eloszlatni és így a határozatot lehetlenné tenni, annak mindenesetre több hatalma van amannál és bármikor meghiusíthatja a törvényhatóság határozatát, melynek kijelentését megtagadja.

Végre szükséges, hogy a megye saját házi pénztára visszaállítsa, nemcsak azért, hogy kiadásait a valódi szükséghez mérve állapítsa meg és túlköltekezés által, mint jelenben van, más megyék és városok terhére ne essék, hanem azért is, mert immár el nem nézhető azon szembeálló igazságtalanság, hogy míg a városi törvényhatóságok saját összes közigazgatási, és most már tetemes országos pénzügyi költségeket is saját házi pénztárjukból fedezik, kénytelenek az általános közadó útján a megyei törvényhatóságok költségeit is éppen úgy hozzájárulni, mint bármely más a megyében lakó honpolgár. — Viselje kiki a maga terhet, a jelen állapot e részben is erkölcsellen.

Ezektől azonban kormányunk és az országgyűlésnek a nemzet akaratát nem képviselő többsége hallani sem akar, hiszen lassankint bérezték tollai által oda kíván hatni, hogy az önkormányzatot elavult intézménynek tüntesse fel és előkészítse a keveset gondolkodó tömeget arra, hogy a tisztviselő választás eltörölésével a törvényhatóságokat mindenestül eltessené.

Ezzel azután egy hatalmas lépéssel haladt a reichsrathba belépés felé.

— **Ujabb kiegyezési alkudozások.** A „Mont. Revue” jan. 13-iki kelet alatti írja: „A magyar miniszterek holnap érkeznek ide, létrehozni az utolsó megállapodásokat a kiegyezési törvényekre nézve. A bankszállítványokhoz és a cziu-kérdésben forog fenn eltérés; a magyar kormány ahhoz ragaszkodik, hogy a bank „osztrák magyar bankársulat”-nak nevezze el magát. De úgy hiszik, az osz-

trák kormány aligha érzi magát indíttatva, a birodalmi tanácsnak ilyen javaslatot tenni. A 80 millió adósság kérdése alkalmasint a restitúció kérdésében létrejövő compromissumnak alapul fog szolgálni. A pénzügyi vámkor illetőleg bizonyosnak látszik, hogy a magyar kormány elfogadja a kölcsönjének leszállítását három ftrra, ha Bécsben a kávévámot felemelik, husz ftrra. A legközelebbi napokban folytatandó alkudozásokkal mindenesetre befejeződés kell juttatni a kiegyezési kérdéseket.” (Csak alkudják el a mi még megvan, de annyi bizonyos hogy még tíz évig nem tart ez állapot.)

— **A keleti vasut végleges és tényleges egyesítése** a m. kir. államvasutakkal a legutóbbi megállapodás szerint f. évi márc. hó 1-re kitéve. — Az e tárgyban kiadott min. rend. a keleti vasut összes tisztviselőit a magyar kir. államvasutak szolgálatába helyezi át, — minthogy azonban a keleti vasutnak felette sok idegenajku, s különösen sok eszli tisztviselője van, kik a magyar nyelvet nem bírják tökéletesen, s így a m. államvasutak szolgálatába át nem tehetők, — az intéző körök ezek végkielégítéséről is gondoskodtak, mely tárgyban a keleti vasut igazgatósága most dolgozik a miniszteriumhoz felterjesztendő végkielégítési javaslaton.

— **A pénzügyminiszterium** közlése, hogy a f. évi január hó 15-től kezdve kibocsátandó hat havi lejáratu m. kir. kamatozó kincstári utalványok (kamatozó pénztári jegyek) kamatja, további intézkedésig évi 5 $\frac{1}{2}$ százalékban állapítatik meg.

— **Uj párt alakítás terveztik** Zágráb-ban. Nugent Arthur gr. képviselő és magyar felsőházi tag lakásán több előkelő képviselő ez iránt értekezett. Elhatározatott a kormányelnök (Mazurians bán) megbuktatása és oly kormány alakítása, mely a fenálló kiegyezési törvényt szigorúan végrehajlja.

— **A székelylövöldés** még mindig tart. Január 16-án báró Orbán Ottó zsandárok által befogott. — Ugron Gábor külföldről hazatérkezvén gyanaz napon jelentkezett a marosvásárhelyi törvényeséknél és azonnali letartóztatva lett.

— **Az osztrák-magyar hadtesteknek** bevonulása Bosznia-Herzegovinába a „K. Z.” bécsi tudósítása szerint legközelebb meg fog történni es pedig egyidejűleg az orosz által szabandó békeponozatok közöttétével.

ORSZÁGGYŰLÉS.

Január 10-én a képviselőház újra megnyitotta ülését. Elnök az eddig elintézetlenül maradt ügyekről jelentést benmutatván, az kinyomtatni és szétosztatni fog: Perzel B. a p. t. rtsról szóló tjavlatot benmutatja, mely az igazságügyi bizottsághoz utasítatik. Helfly I. indítványozza, hogy a képviselőház Viktor Emanuel halála felett az olasz képviselőházzal, annak elnöke útján fájdalommal részvét nyilatkoztatást tudassa. Általános helyesléssel fogadtatik s a házelnök ez érdemben megbizatik. — A 12-én tartott ülésben a zárszámadási bizottság jelentése az 1875. évi számadások megvizsgálása tárgyában és a bizottság határozati javaslata; ugy a díogyóri vasgyár 1877. évi költségeinek fedezéséről szóló tjavlat elfogadtatik. Január 15-iki ülésben elnök jelenti, hogy a ház meghagyása szerint, a magyarországi gyűlésnek Viktor E. halála folytán kifejezett részvényt nyilatkoztatást az olasz képviselőházzal, annak elnökéhez intézett levélben tudatta. Tudomásul vétetik. — Targyalás alá vétetett az igazságügyi bizottságnak jelentése a hozzá visszautasított büntető javaslati szakaszok tárgyában. Hiába hangoztatták alapos érveiket Simonyi, Moscsary, Madarász és Német Albert, a ház többsége, a mamelukok serege elfogadta Csemegegynek esemejét, mi gyilkoló mérget rejt magában s mivel a házajuk szerencsétlenségén kesergő, de az igazságot kimondani nem rettegő hazafiaknak fognak kedveskedni.

KÜLFÖLD.

Oroszország a békefeltételeket még mindig lepel alatt tartja, s ugy gondolkozik, hogy rá ér afelől nem sokára Drinápolyban, vagy éppen Konstantinápolyban beszéljen. Addig is a fegyverszünet iránti tanácskormányt buzsa, hogy hadseregével ideje legyen Törökországot teljesen békóba verni, a mikor aztán kénye-kedve, szerint kitekerheti nyakát, Európa nagy dicsőségére. — Szerbiának igénye igen szerény, nem kíván egyebet mint: függetlenséget, O-szerbia átengedését és

a mult évi háboruban a törökök által tett pusztításokért való kárpótlást. Ezek lennének az ő béke feltételei. — Bizony nagylelkű és hálás nemzet az a szerb! — Románia szintén függetlenséget követel. Bulgárország is valami jó falatot óhajt. — Angliában a béke és háborupárt még mindig küzdelemben van. A háborupárt idáig túlsúlyban lenni látszik, csak hogy Törökországra nézve ez már késő és vékony vigasztalás. Londonban a minisztertanácsok egymást érik. A 17-én megnyitott parlamentől nagyhorderejű események várhatók; lehet, hogy már az első határozatok végzeteljesek lesznek Törökországra. — Bécs. Andrássy Gyula még mindig azon állásponton van, egy távirat szerént, hogy Bosznia és Herzegovina megszerzése által Ausztria-Magyarország megerősödik. E nézethez hiten ragaszkodva, annak nyomátékat is kíván adni, az által, hogy mihelyt az orosz békefeltételek hivatalosan tudva lesznek, egy hadtest az említett tartományokat meg fogja szállani. Ekkor Andrássy eddig tartogatott politikáját bevallani fogja nyíltan a delegációk s a teendő lépésekhez annak hozzájárulását kikéri. — Róma. Viktor Emanuel temetése nagy pompával történik. A vaskorona gazdagon himzett párnán a halottas kocsit előtt fog vitetni. A koporsót azon arabs sötétpélő fogja követni, melyen Viktor E. Palestrónál és San Martónál lovagolt; azután megy a halottak első szárnysegéde lóháton V. E. kardjával; az Annunziata-rend egy lovagja a halott nyaklánczával, a hadsereg valamennyi ezredeinek zászlói, a zászlótisztek által vitetve. A koporsólepel szegélyeit a királyi vérből származott hercegek viendik. A Rómába megérkezett idegenek száma felülhaladja a 100 ezret. A halotti ünnepekhez megérkezett küldöttségek száma 2700-on túl megy. — Konstantinápolyban az azon sejtélem miatt, hogy Oroszország feltételei igen szigorúak lesznek, a diplomatai körökben nagy rémtélek uralkodik. Azon esetre, ha Péterváron Drinápolyt követelik az újonnan alakulandó bolgár autonóm tartomány számára, a porta el van határozva: a békéttargyalásokat megszakítani.

A háború.

E rovat vezetésére már nem sokáig lesz szükség, ha csak az angol parlament el nem határozza az azonnali tényleges közbenlépést; Törökország már a sir szélén áll s a nagylelkű Europa közönségen, talán kárörömmel nézi a verengző dráma végbefejezését. Sulejman hadserege is bekerítéssel fenyegettetik; ugyanis a Tatar-Bazarsik fele előretolt török sereg hátrálási vonala nagy veszélyben forog, s Sulejman hadseregét legközelebb katasztrofa fenyegeti, mivel Gurko elvágta a visszavonulási vonalat. — Viddint az olához, mind Kalafáthól, mind a környékből folyvást lövöldözik. — Nem csak az európai, hanem az ázsiai harctérekben is igen szomorú a török sereg helyzete. A trapezunti 12,000 török katona már nem sokat segíthet az egészen körülzárt Erzerumon. Ismail Hakkim pasa, Erzerum panancsnoka azt belátva, orosz hírek szerint, Erzerum feladására nézve ajánlatot tett Lorisz Melikoffnak, ha a török hadsereg fegyveresen leendő szabad kivonulása megengedtetik.

Mohácsi levelek.

V.

Mohács, 1878. jan. 15-én.

Kedves Józsim!

A birtokosok közönsége 1877. évi október 29-én újra vissza terjesztette kir. tsvzéki végrehajtó bíró úrhoz 4665/1875 XVII. sz. alatti beadványát a csatolványok és bizonyítékokkal együtt, sőt levéltári megőrzés végett a pécsi kir. tsvzékhöz is betérjesztette, megkérvén a tsvzéket, hogy Bodó István kir. tsvzéki bíró helyett, mitután részrehajlatlanságához folyamodóknak (mit indokokkal támogatok, de melyeket itt tiszteleiből elhalgatók) ninesen bizodalma, más bíró méltóztatassék kiküldeni.

Ezen a végrehajtóhoz intézett újabb beadványban tételről tételre czafólván meg a 4665/1875 XVII. sz. alatti végzésnek tarthatlanságát.

ad I. Kimutattuk, hogy az 1868 : 54. tv. 84. §-a az úrbéri képviselet törvényszertésége pontjában elavult.

Felhozott egy baranyamegyei közigazgatási bizottsági határozatot 1877-ből május 7-ről 365/590. sz. alatt, mely kimondja, hogy a szigeti birtokosok birtok-

és képviseleti ügyeibe belenyúlni a községi előjáróság és képviselet testület ninesen sem hivatal, sem jogosítva, —

felhoztuk a pécsi kir. tsvzékek a vasasi úrb. ügyben 1874. évi 2753/p. sz. alatt hozott végzést, melyet Bodó István, kir. tsvzéki bíró úr, mint előadó önmaga szerkesztett, s kimutattuk, hogy úrb. ügyekben, a jelenkor törvénykezési gyakorlata szerént, a községi előjáróság csak kézbébitó posta, értesítő közeg, de sem az, sem a polit. községi képviselő testülete, a volt úrbéresek úrbéri és még kevésbé magán-ügyeiben sem perben nem állhat, (kivéve mint jogi személy és magánbirtokos) sem érvényes egyességet nem köthet, már a vasasi végzés szerént sem, mert abban is oda utasítatik a községi előjáróság útján az úrbéres község, hogy választmányt válasszon, azt hatalmazza meg, hogy vele pert vagy egyességet tárgyalni lehessen.

Tehát nem áll, mit a végrehajtó bíró e pontban felállított.

ad II. Kimutattuk, hogy a végrehajtó bíróknak már akkor, midőn a mohácsi volt úrbéres község 1875-ben az egyénekenkénti legelő felosztásért folyamodott, volt kötelessége a jogosultak jogosultságát respectálni, s azokat meghallgatni, őket képviseltek megválasztására utasítani, mit tehát akkor elmulasztott, azt most, midőn e törvénytelen állapotra figyelmeltetve volt, éppen saját hatáskörében kellett volna orvosolni. De minden esetre meg kellett volna szüntetni az úrb. választmány működését a folyamodók irányában.

ad III. Kimutattuk, hogy a folyamodók részéről megtagadott egyessége nézve azokat a törvény útjára kellett volna utasítani, annak jogeredményeit felfüggeszteni, a visszaéléseket megvizsgálni és beszűntetni, mert e jogtan szerént minden visszaélésnek tárt kaput nyitna a végrehajtás folyamatban létele.

Utalok erre nézve a III-ik levélben előadott és a birtoksempesztést tiltó miniszteri rendeletr.

ad IV. Kimutattuk, hogy ezen enuntiatum képtelenséget foglal magában; mert a polit. községi előjárósága mint olyan nem avatkozhatik az úrbéri községi peres ügyeibe, tehát úrb. választmányt sem nem választhat, sem bárkit a képviseletre fel nem hatalmazhat, — a folyamodók birtokos közönség pedig az egész úrb. közönségből kir. közjegyző közbenjöttével törvényesen alakult meg.

Tehát az indok, melynek alapján más társzövetség nem léteben megtagadja folyamodók társzövetségének törvényességét és bírói elismerését, — tarthatlan.

ad V. Megjegyeztük, hogy a végrehajtó bíró, midőn panaszaink és kérelmeink érdemének vizsgálatát s ennek eredményei alapján az orvoslást megtagadta; társzövetségünk jogosultságát még az egyénekenkénti legelő és erdő mikénti felosztására vonatkozólag sem vette tudomásul és általa elismert jogosultságunk alapuló kérelmeinket semmi figyelembe sem vette.

ad VI. Kimutatta a birtokosok közönsége, hogy czelszerűbb felosztási tervet azért nem adhatott be, noha beadványainkban eléggé körvonaloztunk, noha a jelenleginek törvénytelenségét bebizonyítottuk; mert kir. tsvzéki bíró úr a felperes uradalommal és v e l l e k ö z s e m e m ö k i s e g e d a d o k m e g s z e r z e s e b e n k e s e d e l m e s e n i n t e z k e d t t, a m ű k ö d ő m é r n ö k p e d i g a z o k n a k k i a d v á n y o z á s á t, m e l y r e n d e s e n n y i l v á n t a r t a n d ó — megakadályozta.

Egyébként az általunk panaszolt és beigazolt visszaélések sokkal komolyabbak, semhogy azok mellett a munkálatok előhaladottsága, azoknak jogszerű folytatását indokolhatna.

ad VII. Kimutattuk az 1871 : 53-ik tvény 42. §-a végbekezdésének szavaiból, az úrbéri törvénykezési gyakorlatból, magának ezen úrb. pernek végrehajtási folyamából, mely mindaddig nem hitelesíthetőnek van kir. táblálal is jogerőnyesen kimondva, míg az egyénekenkénti kihasítás be nem fejeztetik; hogy kir. tsvzéki végrehajtónak e felfogása nem egyezik a valóval.

Tehát a becsosztályozást (nem felperesi urodomal és jobbgyi község) hanem a volt úrbéresek között egyénekenként felosztandó legelő-erdő területen, okvetlenül elrendelni kellett volna.

ad VIII. Kimutattuk, hogy valamint az 183 $\frac{2}{6}$, úgy az 1840. évi törvények és az által, hogy a nagyobb birtokosokat a községtől távolabb területekre helyezi illetményükkel, könnyíteni akart a kisebb birtokosok helyzetén, s haszonvételeiket akarta javítani, — s ebből indulva ki, mitután a szigeti területekben éppen a legtávolabb fekvők a legértékesebbek, a legközelebb fekvők többnyire haszonvetelének, abban, hogy a nagyobb birtokosok a legtávolabb, de legjobb területeket önkényvel elfoglalták s a legrosszabbat a még sem halga-

tott volt hűbérese nyakába dobták, lehet azaz hasznos és, lehet úrbéri végrehajtó választmányi tagjaiban képviselő kötelességek iránti érzékhiány, de méltányosság nincsen.

ad IX. Kimutattuk, hogy lehetetlen dolog, miszerint kir. tsvzéki végrehajtó bíró úrnak az 1875. évi augusztus 6-iki egység III-ik pontjából (miután az közbenjárásával jött létre) arról, miszerint a baracska (Duna mellett, a feresi uraság által a volt úrb. közönségnek átengedett 800 hold kiváló jó minőségű területen csakugyan értékes keményfa erdő létezik, és a birtokos, és a birtokos közönség panaszaiból arról; hogy ezt a működő mérnök, a hetes végrehajtó választmány tagjai önmaguknak és társaiknak osztották ki, s ugyanezen választmányi consortium (kebelébe még felvéve a derék elnököket, kedves fiát — Jánoskát) pro piis meritis, csak a letartott és eladott keményfából, Bánffy Simon, pécsi kir. közigazgató 1877. évi 11. ügylet szám alatti közokiratából kiteszölög 38,000 frtot rakott zsebre, tudomásra ne lett volna ugyanakkor, midőn a fennelített 1877. évi október 29-iki 4665/1875. XVII. sz. alatti végzését hozta.

Különböleg megfoghatatlan dolog, hogy a fentisített kir. tsvzéki végrehajtó bíró úr, valamint ezen saját hatáskörében önállóan hozott végzésében, úgy a tsvzéki fennelített 1877. évi 8055. sz. alatti általa előadott és szerkesztett végzésében is ezen panaszos erdő a felperes uradalom tulajdonának tekintti, s midőn a birtokos közönség okmányokkal igazoltan mutatja ki, hogy ezen 800 holdon létezik, a volt úrb. közönségének átengedett keményfa-erdőt a nevezett mérnök és consortium pusztította, és adta el 38,000 ftért, mégis nem rendeli el a vizsgálatot; hanem a birtokosok törvényesen alakult közönségét, 5 jogbíróval és a működő mérnök ellenében, a törvény útján pert szándékoznak intézni, a bizonyítékaitól való nagyon világ s eleshetetlen indokból bírói szemle és bőségteljes eszedeztet, s ezt el is nyerte, a jogbírók semmiségi panaszában elég alapot talált, hogy az igen tisztelt kir. tsvzéki — mint ez ügy előadója — a szemle és a bőségteljes fogantatásának felfüggesztését hozza javaslatba, minék aztán az lesz eredménye, hogy mire a semmiségi panasz elintézték, a keményfa erdőnek többé nyoma nem lesz.

A birtokos közönség, miként fenebb említve volt, kir. tsvzéki bíró úr utasítását követve, közigazgatási uton is folyamodott — mint már előbb említve levén, eredmény nélkül.

ad X. Kimutattuk, hogy a közös legeltetésnek a hitelesítés fentartása, a mindenki illetményébe jutandó erdő és legelőnek a bírói birtokbavezetés előtti birtokbaengedése tisztán magánjogi kérdések, melyek felett sem a működő mérnök, sem a hetes úrbéri választmány, hanem egyedül a magánjogilag érdekelt birtokosok vannak hivatva határozni.

No — azt már a birtokosok közönsége is elhiszi; hogy ez az 5 tagból álló végrehajtó választmány tagja, a működő mérnök és társai, csakugyan sem egyenként, sem együttesen soha sem fogják kívánni, hogy azon egység, melynek nedvkerin-géséből azon állapotok felvirágoztak, megszüntessék.

Azt a keserűen csalatkozott birtokos közönség igen jól tudja, hogy valamint a feresi uraságnak, úgy a legelő illetményeket a legérdekesebb szigeti területeket nyert hetes végrehajtó választmány tagjainak és a működő mérnöknek és társaiknak jutott területeken való közös legeltetés megszűntetésének, és a hitelesítés előtti törvénysértő birtokbaengedésük ára; azon 800 hold keményfa erdőben és területben fekvő, melyet a feresi uraság a mozgó választó vonalnak éppen itt, s nem — miként az ítélet rendel, — a csebe dűlőben továbbítása által, szóval és írásban — a volt úrbéresek közönségének átengedett, tényleg pedig a működő mérnök és a hetes vagy ötös választmány elfoglaltak.

Fáj lelkünknek, hogy egy katolikus püspököt ily ügyek szövetségébe látunk — akaratlanul — belerántva!

Anyi bizonyos, hogy a volt úrbéresek zöme, éppen a szegényebbek, 1875. óta a szigeti 16,000 hold erdő és legelő közös használatától megfosztottak, illetményeikhez nem juthattak, de a legelőt még is ők fizették, — míg a püspöki uradalom évente 26,000 ft. hasznóbért huzott, — az ötös úrbéri választmány tagjai, az uradalmi mérnök és társai illetményeiket azonnal élvezhették és azonkívül még 38,000 ftot tettek zsebre.

És ha a működő mérnök és kitűnő helyezett és minőségű gazdag területeket talán egyházi és világi tanítóink kezeire, kiket a nagylelkű püspök mennyiség tekintetében kegyesen dotált, vagy a valóság és igazság cseljaira osztotta volna ki, — akkor meglehetsz róla győződve, hogy e pont nem szerepelne a volt úrbéresek panasza között.

ad X. A végrehajtó bizottság Bodó István úrtól azt várta, hogy ellene az invec-tivákért és állítólagos gyanúsításokért a törvényt fogja alkalmazni, de ezen ügy további előadását másra ruháztatni.

A birtokos közönség azonban ebben is tévedett, — de úgy látszik — nem mon-dott valótlanosságot és nem gyanúsított!!!

Még egy jellemző momentumát közlöm igazságszolgáltatásunknak.

Miként említett, legutóbb tárgyalat beadványokban a tsvzéket is, de magát Bodó István tsvzéki bíró urat is arra kérte a birtokos közönség, méltóztassék az előbbi

elrendelni, az utóbbi oda hatni, hogy többféle indokolt bizalmatlanságunk folytán, a mohácsi úrbéri végrehajtási ügyek teljesítésére és előadására más bíró küldésék ki és bizassék meg. Természetesen a bizalmatlanságot indokolni kellett, s a birtokos közönség indokolta is a végrehajtó bírónak elfoglalt nézeteiből és egyéb körülményekből leszármaztatott részrehajlásával.

A végrehajtó bíró kiküldése a tsvzéket illetvén, a birtokos közönség oda folya-modott, s a folyamodásban ismételte azon indokokat, melyeket részben m. évi sept. 22-én részben okt. 19-én ad 4665/1875. XVII. sz. alatt egyenesen Bodó István kir. tsvzéki bíró, mint végrehajtó bíróhoz intézett beadványában felhozott.

Emlékeznünk fogsz, hogy a m. é. 4665/1875. XVII. sz. a. beadványban felsorolt invec-tivákat és állítólagos gyanúsításokat (melyek a m. évi okt. 19-iki beadványban csak ismételtétek) maga Bodó István úr egyszerűen visszautasította, tehát élt bírói jogával.

A kir. tsvzéki a beadványokat, miután az ügydarabok kiosztása, az előadó kijelölése, elnöki jogot képez, e csebből a beadványokat a tsvzéki elnökséghez terjesztette.

Az elnökség tehát kijelentette, hogy kérelmünknek nem ad helyet, s ügyeinkben továbbra is Bodó István lesz az előadó.

A tsvzéki ezt tudomásul vévén, m. évi 11842/p. sz. alatti végzésével kimondotta, hogy ő a mohácsi úrb. ügy végrehajtására nem küld ki más bírót, mert a kérelmet nem találja indokoltnak, mert egy más bírónak kiküldése az ügy feletti bonyolult volta miatt alig lehetséges, sőt ez által a feleknek is tetem-s károkat okoztatnának, — jó öregeimre pedig az 1874. XXXIV. tvny. 67 § a értelmében, mert a fennhivatolt beadványokban Bodó István tsvzéki bíró személye és bírói állása ellen sérelmek és gyanúsítások foglaltatnak, a bírság legmagasabb mértékével 100 ft-nak 8 nap alatti fizetésével sújtotta. A legnagyobb bírság kiszabása avval indokoltatik, mert nevezett bírót más beadványokban is súlyosan sértette és gyanúsította.

Öregeim már akkor, midőn szerencsétlen mohácsi polgártársaink, e minden mo-zzanatában gyűlöletes ügyet, (melyért magának semmi jutalmat sem kötött ki, de el sem fogadott, s mely ügyel 7 hó óta vas kitarással foglalkozik, mely így ma-gában most már egy egész levéltárat képez) elvállalta, előre megjósolta a hivatalos és nem hivatalosok üldözéseinek hosszú, de megszokott sorát!

A baj nem lepte meg, s csak azt sajnálja, hogy öngyazolására, oly érvekkel kell színré lépnie, melyeket ügye érdekében különben soha fel nem hozott volna.

A birtokos közönség és öregeim is felebbtek a kir. ítélt táblához. Az indokolat nem olvastam, s csak annyit mondhatok; hogy öregeim a tsvzéket nem sérelmezte s nem is gyanúsította, az úrb. végrehajtó bíró pedig önálló bíró, s ma-gának — a fenn előadottak szerint elégtéltel vehet, tsvzéki megbírságotát tehát nem indokolható.

Záródekl most még — hogy tiszta képét bírhaad a mohácsi ügyek conglomerátumának, azt is tudomásra hozom; hogy m. évi 11,606 sz. alatt az 1875-iki évi aug. 6-iki a végrehajtás folyamában kötött fatális egység megszűntetése végett, Bodó István tsvzéki bíró, mint végrehajtó bíró úr fenebb említett végzéséhez képest, megindította a birtokos közönség, a rendes pert, a pécsi püspök és Stajevics Pál, Goócs Gyula, Funták József, Csélinác József és Panics Péter, a mohácsi úrb. hetes választmány tagjai ellen, s hogy m. évi decz. 31-én a perfelvétel is megtörtént.

A pécsi püspök Dulánszky Nándor ő méltóságát Hinka püspöki ügyvéd úr, a többi alperest Koszics Szilárd ügyvéd úr védik.

Az előadó Bodó István tsvzéki bíró úr, tehát ugyan ő, kinek hivatalos közbenjárásával a perbe vont egység létrejött.

E per részleteit is fogom közölni. ha be lesz tárgyalva, az pedig részben téled is légg. menyiben soha semmi féle halasz-tásba beleegyezni nem fogsz.

Hosszúra nyúlt levelemben megemlé-kezem még a „Pécsi Figyelő” decz. 15-iki számában megjelent „szállongó levélről.”

L.icus írta, s így nem litközlünk meg eszejárásán, s csak oly állításokat rectifi-cálunk, melyek az igazságot, a tények áll-lását elferdítve körvonalozzák.

Az igaz, hogy a többség érdemszerenti felosztást követelt, de a szállongó levelek írja nem mond igazat, midőn azt mondja, hogy a hodon iránt a többség kér-dezetett meg, a többség határozott s hogy ami történt a többség akarata. Betudjuk mi ezt bizonyítani, a „szállongó levelek” írójának saját argumentumával, melyet a végrehajtás elrendelt 1875. évi végzés ellen fogalmazott semmiségi pana-szában a feresi uradalom ellen használt.

Nem igaz, hogy egy két holdnyi illet-ményt, a kis gazdák legnagyobb része szívesebben ne fogadnának a távollevő nagyteleken, a dileni dűlőben, a magas kékvtés Ó-dunaparton 1000 □ ölével, mint a vizepte stlpedekes helyeken 1200 □ ölével csak azért, mert a pár hold közelebb fekszik.

Nem igaz, hogy valamennyi örvend, ki megkapta birtokát, — hogy egyetlen jó lelkű és becsületesen gondolkodó mohácsi gazda is létezzék, ki sirva fogadná a becs-osztályozást, — hogy mindenkinek, ki illet-ményét kikapta, annyi a fája, hogy nem

birja hova tenni, — eféle ráfogások, roz-szakarati kohlományok, elégséges okúl szol-gálnak arra, hogy kérdezzük a „szállongó levelek” írójától: — „mit keres Saul a pró-féták között”?

Per se pro se, hogy igen kényelmes és hasznos állapot az, midőn valaki a sziget mindenkép biztos tavóban 1200 □ ölével kap kitűnő minőségű földet, s rajta 38,000 ftnyi keményfa-értéket, — és igen szomorú helyzet, midő egy másik, és pe-dig több száz, az uraság vizét szolgalm-kepen kénytelen szintén 1200 □ ölével ki-mért legelő és erdő illetményére eltűnni!

Ki a kényelmes helyzet, és a szomorú helyzet között nem ismer különbséget, an-nak nincsen sem szíve, sem érzéke, sem felfogása jogról és igazságról, s helyesen fog eszelekedni a „szállongó levelek” írója, ha zsákmányával (s avval a M. . . . nyes féle 15, és összesen 30 vagy 40 hold össze-kötözött keményfás legelő illetményével) megelégedve, nem mételeyzi meg más jó lelkű és becsületes ember tiszta jogérzetét, praktikus józan gondolkodását.

Azt mondja a szállongó levelek névtelen írója, hogy a kis birtokosok zúgol-dása; izgatás, pénzkapással eszközölt biz-tatás eredménye.

En pedig azt mondom, hogy ez rága-lom! ki mellett igazság és jogosság álla-nak, nem szorul az izgatás és biztatás fegyverére, ellenben a „szállongó levelek” írójának és ismert társainak anony i állí-tásait csak ámitás, visszaélés, erőszak, s a favorok ismeretes hatalma tarthatja fenn, — és míg lehet, azon kényszerhelyzet, melyet a végrehajtás a kis birtokosok nya-kára erőszakolt: a kihasítás consumtiójá-ban szintén fog megelégedett proselitákat csinálni: — miként megcsinálta azzá a „szállongó levele” íróját.

Ha akkor fügesztetett volna fel a végrehajtás, midőn azt a birtokosok közön-sége kérte, most már rendes vágasban folyhatna a kihasítás ügye.

Különböleg legyen meggyőződve a szál-longó levélró; hogy a mohácsi szigetet Mohácsosenkik sem akarja vadoncsá hagyni: — mindenki elfogadja a mit neki az uradalmi mérnök kegyelme tetszés szerént ki-hasított, nem szívesen bár, de fogja is azt hasznosulni, — ha pedig a szigeti legelő-erdő becsosztályozva, a mikénti helyezés megállapítva, a kihasítási terv ez alapon, az érdekeltek meghallgatásával hitelesítve is lesz, — a védenek készséggel fogják a jó helyeken 1000 s a rosszakon 2000 vagy több □ ölével is elfogadni illetősé-geiket, tetszésüktől fog fogni, hogy az, ki más hárvál gyarapodott, megvesse illo-tóságát attól ki kevesebbet kapott, s így — ha neki tetszik, mostani helyen is megma-radhat, csak hogy az egyik átengedni, a má-sik kapni fogja a jogos és igazságos kül-lönbözést, — melyet a számtudomány, pa-pírosan és a valóságban, teljesen ki fog egyenlítani, — a különbség csak az lesz, hogy ezen eljárásnál nem az úrbéri választ-mány önző hasznosulása, a munkálódó mér-nök önkénye, hanem a jogosultak akarata, vagy a bíró határozata lesz szabályadó.

Szállódszma váltás, — takaréktári adósságok stb. eféle behajtása az, mihez a „szállongó levelek” írójának érkeke van, — de nem az úrbéri igazság szolgálatához.

A védgát kérdését sem ismeri, s ha esetleg róla is megemlékeztek volna a vá-lasztmány alakításakor, e tárgyhoz is aligha szállott volna annyit és ilyformán is, — mi-ként az úrbéri pert is jogosultnak találta, míg aztán neki is kijutott a kőncz; — és lett annak ellensége.

Mielőtt ezen sok „végre,” „legvégül” és „záródekl” után csakugyan bezárnám leveleyelusat, egy nevezetes eseménnyel a mohácsi úrbéri pert megelőző egyezke-dés mozzanataival kell megismerkednem, — nekem pedig Dr. Fischer Kálmán úr sze-mélye iránti tiszteletből, egy helyes okból leszármaztatott, de még is nagy részben téves állításomat kell rectificálnom.

1873. január elején a mohácsi úrbéri választmány felhívása folytán a városi elő-járóság megszavaztatta az úrbéreseket az-iránt; valjón egységgel akarják — e az uradalommal a legelő és erdő-különzési ügyet elintéztetni, vagy pedig perre akar-ják ezen ügyet bocsjítani.

A szavazás megtörténvén szavazat la-pokkal, midőn ezek 1873. január 23-án összeszámítottak, az eredmény a követ-kező volt:

Kiosztatott 1942 szavazat lap
Egység mellett szavazott 1665
Üresen beadatott 9
Eddigi állapot fentartására szavazott 1
Nem adott be 307

Összesen: 1982

1873. okt. 23-iki ülés 61. sz. alatti úrb. választmány határozata szerint az uradalom a szigetben, a földvári halastó belefoglalásával neki járandó 4000 holdon, a városmélki legelőből neki járandó 50 holdon kivül, még a moeskos zátony is követelvény, noha ezért a volt úrbéreseknek jutandó területeken létező halászati haszon-vételt is átengedni akarta; az úrbéri vá-lasztmány megszakitotta az egyezkedést.

1873-ik évi nov. 23-án 63. sz. alatt hozott határozatával pedig kimondotta az úrb. választmány; hogy egyezkedni nem fog, hanem a per sorsára bocsajítja az úrbéri ügyet.

A városi képviselő testület 1873. dec-emb. 14-iki 60. sz. alatti határozatából pedig az tűnt ki, hogy 179 birtokos kérel-mére, a városi előjáróság újabbán megbi-ztatott, miszerint újabbán is szavaztassa meg a jogosultakat, valjón akarják-e az egyezkedési alkudozásokat az 1873. okt. 23-iki alapon folytatni, vagy pedig perre bocsajítják az ügyet?

Jöllehet, e határozatról az előjáróság is értesítve lett, az úrbéri választmány el-nöke is, de a szavazás nem történt meg, az eredmény pedig per lett a jogosultak meghallgatása nélkül.

Tehát a 210 hold 998 □ ölé bokros legelő és pufaha erdőből álló, a nagy Duna szagatásainak kitett moeskos zátony át nem engedésen szenvedett hajótörést a min-den tekintetben, a per eredményeinél sok kal kedvezőbb és hasznosabb kiegyezés.

Történt pedig mindez Goócs Gyula ügyvéd javaslatára mit neki az úrb. vá-lasztmány 1874. évi szept. 8-iki tilése 95. sz. alatti határozatában, midőn a választ-mányi tagságról lemondott, szemére is hányt.

Dr. Fischer Kálmán urra, mint a pécsi püspöki uradalom mohácsi szigeti birtoka egyik bérőljére nézve a „Pécsi Figyelő” folyó évi január 5-iki számában a mohácsi védgáttársulat alakítása kérdésében a III. mohácsi levelekben mondottakból azon ér-telmezését a mondottaknak, mintha fentis-zett úr a védgát létrehozását célzó érte-keletlen személyesen vett volna részt, a létesítő határozatok hozatalára személyesen befolyt volna, vagy hogy az alakuló gyűl-lésben személyesen működött volna, a véd-gáttársulati választmány tagja lenne s annak működésében személyesen részt vett volna, okadatolt tudomásom nincsen s mind-ézt egyedül azon solidaritásból vontam le, melyben az védgáttársulat elnökehez és bérőltársához áll, és azon körülményből, mivel a védgáttársulat köz- és mezőgaz-dászati szempontból kívánatosnak tartja.

Evvél bezárom leveleyelusat, s mire újabbat kezdék; reményem felettebb alak-jában fogjuk látni az úrbéri igazságszál-gatásnak e mostohán ápoló gyermekeit; a mohácsi úrbéri végrehajtási ügyet.

Utóirat Szmay Ignác mérnök urnak a „Pécsi Figyelő” január 12-iki 2-ik számában megjelent január 8-iki levele.

Ha atyám érti Szmay úr, s arról mondja, hogy szembeállítás okból tartózkodik magát — éppen csak Szmay úr el-lenében! — megnevezni, olyasmint állít, mit azok közül, kik atyámat és Szmay urat ismerik, senki sem hisz el.

Szintúgy ügyvédi oklevelemet bemu-tató szavaimat is szeretné Szmay úr hátrányomra magyarázni.

E törekvésnek jellemzését az olvasó ítéletére bízom, s arra nekem, kezdőnek, csak fényekkel szabad, és pedig a tiszte-let határai között, minden polemia nélkül válaszolnom.

Lássuk, ki az, ki kettőnk közül ámi-tani, ki balfel fogást terjeszteti, izgatott kedélyeket felháborítani akar? — s ki az kettőnk közül, ki a becsületes ember előtt számalomra, a szakember előtt sajnálatra méltó?

En az igazságtügyi miniszternek 1874. ápril 15-én 10864. szám alatti rendeletéből nem egy passzus ragadtam ki, hanem részben szóról szóra közöltem rendeleti te-vőleges részét, részben hiven adtam elő tárgyat.

A hivatolt rendelet áll: a czimből és három bekezdésből.

A czimmel bizonyítani, czáfolni nem lehet, sőt mivel előtűnk fekszik az egész rendelet, szűkségtelen.

Az első bekezdés képezi a rendelet történelmi részét, melyben a birtokrende-zési és tagosítási perek folyama alatti szer-vezett, s a bírói ítéletekben megállapított birtoknyeréssel összesített, de a tago-sítási földköznyben elkülönítve fel nem tűntetett, a tkvev átalakítás alkalmával az új birtokosok nevére bekebelezett földte-ritékek körüli eljárás esetén adnatk elő, mely új szerzéstől okiratok az illetékeszabási hivatalnak nem mutatnak be, nem ritkán bélyeg nélkül állítatnak ki, mi által a kinstárnak tetemes kár okozatik.

A második bekezdésben foglaltatik a törvény pragmatikája, melyben a minisz-ter felhívja a törvényt, melyre rendeletét alapítja, kimondván azt:

hogy a működő mérnök feladata az új birtokállapotnak a bírói határozatokkal meggyező tényleges keresztülvittele; hogy működési köréből az egyes bir-tokosok részére kihasítás s ebbeli birto-kával egyesítése ki van zárva.

Ezután jön ugyanezen és a következő harmadik bekezdésben a rendeleti rész, mely a működő mérnököt a fenjelzett el-járástól a törvényszékek által elültatja, s ezeknek meghagyja, hogy e tilalom fentar-tását a végrehajtó bírók kötelességévé tegye.

No ha valaki e rendelet második be-kezdésébe foglalt törvény-pragmatikát hely-esnek tartja a kinstár érdekei tekintet-ből, helyesnek kelt azt tartania, mint a törvénynek miniszterével alkalmazott tevé-leges tételét minden, a végrehajtás folya-mában szerzett birtokra nézve is, ha más-féle okból nem is, hát azon egyetlen okból: mert azon eljárás mellett, — (melyet a miniszter tilt) nagy tere nyíllik nemcsak a kinstár megőrvédítésének, hanem a föld-birtokkal való Geschäftelesnek, kivált ha abban éppen a működő mérnök nyeresz-kedése viszközge szerepel.

P. o mondom csak: ha a működő uradalmi mérnök nem csak volt úr és volt jobbgyoknál egymás között is egyenként, ha ő oszthatja ki (miként Mohácsos az eset) minden jobbgyoknak az egyenkénti illetőséget, ott hol a mérnöknek tetszik, minden becsosztályozás, minden a jogosult által megállapított kiosztási módus és terv szerént; ott aztán könnyű dolog, a kisebb birtokost legelőilletményi jogának eladására birni, azon tekintélyes mérnöki biztatással, hogy adja el csekély birtokát,

mert különben azt amúgy is a legrosszabb helyen fogja neki a mérnök tetszése ki-osztani.

En kárhoztatom Szmay úrnál azt, hogy a birtokvásárlásokban, az ily vásárló birtokok végrehajtás utáni tagosításá-nál ő játszotta a főszerepet, és pedig nye-részkedőleg, mit leveleimben adatokkal igazoltam, melyeket Szmay úr nem czáfolt meg.

Pedig e földosztási kalmárkodó el-járás maga is elég arra, hogy a volt úrbéresek oly sokszor ismételt kérelmére és panaszára tovább adjon a tsvzéki végrehajtó oly mérnököt, ki működő mérnöki állásá-val ily módon visszaél.

Azután határozottan mondom, — anél-kül, hogy Szmay úr földosztási ágában jártasságot ambitionálnék — hogy

igaz ugyan, miszerint a hivatolt minisz-teri rendelt az úrbéri per tárgyat képező a hitelkönyvekben bekebelezve volt birto-kokra vonatkozók, — de kérdem Szmay úrtól, valjón azon telekalap (minő Mohácsos a háztelek, szántóföld, rét, a régi úrbéri szállások) melyek után erdő-és legelőilletmény jár, nem tárgya a hitelköny-veknek? nem volt a pernek tárgya? — lehet-e, szabad-e az 1871: LIII. tvény 56. §-a ellenére ily a hitelkönyvekben el-különítve ki nem mutatott erdő- és legelő-beli illetményeket, mint a telekalap tarto-zékát attól elválasztani, s egy a bírói íté-letekkel megállapított másik telekalaphoz tartozó birtoknyeréssel egyesíteni, s abba — anélkül hogy a tagosítási föld-könyvben elkülönítve lenne kinttette — mindegy belefoglalni? — s valjón ily eljárás nem vezet csempészetre? — midőn Szmay úr ezer néhány száz holdnyi ily legelőjogot összevásárolt, nyereséggel to-vább adott, midőn ezer néhány száz holdnyi ily vételt tárgyzó nyilatkozatot, egye-dül a vételár biztosítása érdekében, de nem hitelkönyvvezetés czéljából összetakolva, e nyilatkozatokra még az előirt bélyeget sem tette rá, annál kevésbé intézkedett arról, hogy illetékelés végett bemuttat-sanak, sőt midőn e safrákosdon rajta kapatta a vevőket, többeket tisztessegen megleteztetett, akkor meg a régibb márti-usi keletti nyilatkozatokat angusztszi ke-letre átváltoztatta stb., s midőn az eképp összevásárolt legelőjogot azután a vevők részére összetagosthatva volna; valjón hol van a világnak oly államkincstára, mely ily csempészetre — valami kiváló ügyesség-gel vezetett vizsgálat nélkül — nyomára akadna? nem a k. tsvzéki végrehajtó bíró kötelessége volt, ily csempészetekeket, midőn azok nála m. évi szept. 23-án bepanaszol-tattak, gyökeresen orvosolni?

Azt pedig, hogy azon esetben, midőn a vevő megkeresi a működő mérnököt, hogy a végrehajtás folyamában áféle fenn-említett nyilatkozatokkal megvásárolt birto-kokat a többi birtokával összesítve hasítsa ki (anélkül, hogy a földköznyben ezen új birtokost kinttetté) a mérnök lenne jog-sítvia ily kérést teljesíteni, ismételve tagadom: mert eféle joggyűletek bármilyen részről bíra-lata nem tartozik a működő végrehajtó bíró kötelessége volt, ily csempészetekeket, midőn azok nála m. évi szept. 23-án bepanaszol-tattak, gyökeresen orvosolni?

Azt pedig, hogy azon esetben, midőn a vevő megkeresi a működő mérnököt, hogy a végrehajtás folyamában áféle fenn-említett nyilatkozatokkal megvásárolt birto-kokat a többi birtokával összesítve hasítsa ki (anélkül, hogy a földköznyben ezen új birtokost kinttetté) a mérnök lenne jog-sítvia ily kérést teljesíteni, ismételve tagadom: mert eféle joggyűletek bármilyen részről bíra-lata nem tartozik a működő végrehajtó bíró kötelessége volt, ily csempészetekeket, midőn azok nála m. évi szept. 23-án bepanaszol-tattak, gyökeresen orvosolni?

Azt pedig, hogy azon esetben, midőn a vevő megkeresi a működő mérnököt, hogy a végrehajtás folyamában áféle fenn-említett nyilatkozatokkal megvásárolt birto-kokat a többi birtokával összesítve hasítsa ki (anélkül, hogy a földköznyben ezen új birtokost kinttetté) a mérnök lenne jog-sítvia ily kérést teljesíteni, ismételve tagadom: mert eféle joggyűletek bármilyen részről bíra-lata nem tartozik a működő végrehajtó bíró kötelessége volt, ily csempészetekeket, midőn azok nála m. évi szept. 23-án bepanaszol-tattak, gyökeresen orvosolni?

Azt pedig, hogy azon esetben, midőn a vevő megkeresi a működő mérnököt, hogy a végrehajtás folyamában áféle fenn-említett nyilatkozatokkal megvásárolt birto-kokat a többi birtokával összesítve hasítsa ki (anélkül, hogy a földköznyben ezen új birtokost kinttetté) a mérnök lenne jog-sítvia ily kérést teljesíteni, ismételve tagadom: mert eféle joggyűletek bármilyen részről bíra-lata nem tartozik a működő végrehajtó bíró kötelessége volt, ily csempészetekeket, midőn azok nála m. évi szept. 23-án bepanaszol-tattak, gyökeresen orvosolni?

Nem — drága Szmay úr! — nem én háborítom fel a kedélyeket, melyeket ön törvénysértő, merő önkényvel és ked-vezés osztogatással, hasznosulással, a sze-gény nép elnyomásával elmérgesített a harmadik évbe benyuló eljárása izgatott fel, hanem ön háborította fel azokat, anél-kül, hogy képes lenne valaha lecsillapítani.

Igen — az idő el fog jönni, midőn nem ugyan a kályha fog megszólalni, ha-nem törvényesen fogjuk bebonyozítani; hogy a mohácsi úrbéri végrehajtó választmány tagjai — a szeg ny volt úrbéresek képví-selői, nekik hűségre kötelezett meghatal-mozottjai önnök közbenjárásával, önnel együtt, ha nem 600 hold, de kétségtelenül 300 holdat az uradalomtól — — aján-dékba fogadtak el és osztottak ki maguk között.

Ime az 1875. aug. 6-iki egység in-dító oka, ára!

Ez az oka annak is, hogy az erdő-becsültől annyira rettegtek ön és az úrb. végrehajtó választmány ismeretes tagjai, — mert ezen erdőbecsült reá vezetett volna; hogy ott fen a baracska Ó-Dunánál nem 800, hanem közel 1300 hold lett elbillentve.

Adja ki csak Szmay úr, mihez pedig joguk is van a volt úrbéreseknek, a kiosztási térképet, engedje meg, hogy lemasol-hassuk, ne akadályozza ebben — miként eddig tette — a volt úrbéreseket, s azok könnyebb módon, s szelidebb utakon mu-tatják ki állításaink valóságát.

Hisz ha oly tiszta Szmay úr mun-kája, miként elhitetni szeretné — mire való volt még a mohácsi előjáróság can-didatiójánál is oly szerencsétlen és setét szerepet játszani, minőt f. hó 14-én játszott?

Nem látta ön 15-én, a választás nap-ján azt az 1000 választót (kiknek csak felét szavaztatta le jó öregeim, hogy önnök 170 emberből álló, 40 vagy 50 nagyobb, 40 vagy 50 kisebb birtokosból és egyéb részben tanítókból, hivatalnokokból és zsi-dókból álló pártját 360 szótöbbséggel el-némítsa) midőn ön munkája felett legmet-szőbb gúnnyal törtek példázat?

Tanácsát köszönöm, de nem fogadom el, — a mohácsi volt úrbéresek pedig a végrehajtás befejezéseig is erősen fognak mozogni, és nagyon is belátják, hogy Szmay úr fogásai csakugyan hasznosak le-hetnek, de azért engedje meg, hogy a mi felfogásaink sem balfel fogások.

barátod
Balogh Pál,
ügyvéd.

Tekintetes szerkesztő úr!

A „Pécsi Figyelő” ez évi második számában egy pécsi levélben „Létezik-e egyenlőség a törvény előtt?” galudul támadták meg becsületem hivatalos működésemet illetőleg, felsorolva oly súlyos vádakat, melyekért annak idején az illető rágalmozót felelőségre fogom vonni.

Az illető egyéniség — mintán a vározkosnak meg nem felelt — hivatalból elbocsátva lett, és így csak szemtelen bosszúvágnak tudandó be az aljas kihívás, — főújságes mondanom; de igenis értesíteni kívánom e lapok t. közönségét, miként ez úri ember már a nagy kir. pénzügyi miniszteriumnál is denunciatát és én nyilatkozatomban — 27 évi becsületet hivataloskodással szerzett jó hírnevem övére tekintetéből magam is kértém a vizsgálat elrendelését, minek eredményéről a tek. szerkesztő urat annak idején értesíteni el nem fogom mulasztani.

Addig is visszautasítom ezen rágalmat és gyantsútást.

Fentebbi soraimnak becses lapjában való felvételét kérvén, vagyok kitűnő tisztelettel.

Skála Venczel. kataszteri főmérnök.

Mi az a keserves alkotmány?

Megmondom. Amidőn a pusztában elhangzó alkotmányos személyi jogokat, e mézes madzagot, a vagyoni előny, a virilismus egy szával porrá zúzza, amidőn egynehány greislerből neki sanyarodott kereskedő vagy a nyúlborús múltból kikavarodott töképezés — természetesen közös érdekűt vezéreltetve — a szó szoros értelmében megtosztja az értelmiséget és a népet legszebb alkotmányos jogainak gyakorlatától. Ez az a keserves alkotmány; illusztrálással szolgálók.

F. hó 14-én volt Mohács nagyközönségben városi előjárók candidatioja s 15-én választás. Nevüket a megválasztottaknak elhallgatom, mert jobb lesz azoknak „sub rosa” maradni. Ne tudja meg a világ a mohácsi candidáló választmány többségének a kijelölés körül elkövetett remeklést. Bemutakok néhány candidátust: Az egyik bírójelelt tökéletesen vagyontalan, mi garantált nem nyújt s már egyszer bírói lévén a községi ládában tartotta a bort, a kályha háta mögött a pálinkát. Arra az egy pár szál papírra pedig, ami körülötte lézengett nehezkéne „snapszos klázi”-kat alkalmazott. Egyébként az igazságot nem szokta kideríteni, mert úgy is elég „derült” hajnal volt a czifferblattján. Egyébiránt nem bozgomat tovább, elég szegénynek a maga baja. Nagy „esőpennés” esett rajta a 15-iki bíróválasztásnál; tudom egyhangú lesz neki a hordó oldalbordák döngése. „Abrines” (!) miatt abrineshoz. A sors sokszor gyúnyos.

Attértek a másik bíró candidátusra. Gondolom tegnapelőtt jött Mohácsra s olyanfeleképen beszélt, mintha le is akarna telepedni. Hanem hát egyik választmányi tag sógora, a másik nyolczadik unokatest-veje s lefélélték a vándort, hogy most még nagyobb vándorbotot adhassanak kezébe. Egyébként még komolyan is merem állítani, hogy ártatlanul vonták be a dícsőségbe.

Et nunc ad fortissimum virum! Most jön az ki irt ad az egész világnak s még sínese nek vele megelégedve. Na de azért mégis meg lett választva bírónak. Alig tudott a választó közönség a három közül választani. No de mivel a híres candidáló bizottság nagy része — (mert a kisebbség ovás mellett a kijelölésben részt nem vett) — ezen urat csak lógosnak jelelte ki és mivel a jelelték között súlyra nézve legtöbbet nyomott, ezt választotta meg. Mit is csinálhatott volna, midőn a három közül szemlenni és erkölcsi mérlegelésről szó sem lehet.

Az esküdtek szintén mind „javabeliek.” Van közöttük még fiscarius is, közönségesen „Mladi Godes”-nak tisztelik. Egy szóval meg lett az előjáró választás. Hanem nem is kellett volna nagyon figyelmes szemlélőnek lenni, ki a nép arczárdt azt a gúnyos hangulatot le ne olvasta volna, mi a választás eredményében is nyilvánult.

Az ellenzék és helyesen szólva az egész városi közönség közakarata által kijelölteni ohajtott derék városi polgárokat a kedves candidáló bizottság egytől egyig mellőzte. Hanem nem is igen merték magukat a választás napján a nép előtt mutatni, hanem ki a szíjlét ki a vetését ment nézni — télen, még ha nem is volt neki.

Meg van már most is a visszabátás! A nép nem fogja ezt feledni!

Balogh Pál.

Apróság.

Benne vagyunk az 1878-ik évben. ha a sok „boldog új év kívánásnak” csak ezred része beteljesedik, igazán boldogok lennénk. Hiszen a mi a dolgot illeti, meg is érdemelnénk, mert senki nem kívánta a jót ingyen, vagy az erszény fogyott, vagy a visitkártya. — Félünk ettől az évtől, mert születés olykor történt, mikor az aggodalmak terhes felhőt vonnak nem csak egyesek, de egész nemzetek életégre.

Ez a vén Európa mint egy pártába siltt vén kiasszony, nagyon izog mozog.

Készülődés, mely nem tudjuk hova irányul. Mozog a hegy, nem tudjuk mit száll, orszá- lant-e, mely farka csapásával agyon sujtja az éjszakai maczkót, vagy egeret, mely örül, ha valahol lyukat talál, hol magát meghúztatja.

Akármi történik, annyi már bizonyos, hogy a török nemzet a diesteljes történet osztályörököse lett. Mi ránk is ránk veti fényugrást, s itt különböző hatást eszközöl, vagy az ősi barazi kedvet, vítéz bíz- keséget gyújtja lángra, vagy a léha gyá- vaság, puja együgyűség mótelyező és fojtó bűzét terjeszti.

Csak annak örülnék, hogy a kálomista Róma olyan szépen viseli magát. Arany eserkoszorút küldenek a hős török nemzet- nek. Ez ugyan rosz jel az exellentiás kö- vetre. Hiszen hogy a scala durból ne menjen, gondoskodnak is az emeletben lakók, mert a népgyűlések korlátozásáról gondolkodnak. — De hiszen meg van az már régen írva, hogy a gonoszok esze megzavarodik s a mivel hatalmát akarja megerősíteni, alássa azt.

Erről a szent elmélkedésről jut eszembe, hogy a múlt esztendő ugyancsak szépen bucsuzott ám el tőlünk. A bucsu pedig az, hogy a budapesti sajtóbírószá a derék és becsült Verhovay Gyula honitársunkat a mameluk és oroszphil érzelemből emelt „felségysértés” vád alól felmenté „hip, hip, hurrah! sajtóbírószá! éljen Verho- vay Gyula!

Szeretjük mi az alkotmányos királyt, de utáljuk a gonosz szívű Vid-eket. Vé- rünket es életünket a hazáért s a koroná- ért, de olthatlan tűz ég bosszúvágygal ellenségünk iránt. Már sok esoda történt, lehet Szibériába déli nyüzvénzzel dús an- got kert, lehet Afrika belsejében jeget aszalni. Lehet China a világ első szabad kereskedelmi hazája, de hogy a magyar az orszuak valaha barátja legyen, bizony lsten nem lehet.

Különbön várjuk csak a jövőt, soká ezzel a luthránus politikával úgy se élhe- tünk, vagy keletre, vagy északra rá kell tekintelnünk, a két kulacsos szerep már vé- géhez jutott. Tovább ment már a dolog annál, a mit tisztességes férfui bátorsággal el lehetne nézni. Koudul majd a harang s akkor majd „Előre magyar.”

Hej! de sok bajt is hozott ez az eszt- endő, legény legyen, ha keresztül tud rajta vinni bennünket. Hozott provisoriumot, mi kell néked egyéb én kedves magyarom. Hozott még mást, melyben bizony nem sok a köszönet. Ne csak türellemmel győzzük, akkor nem lesz semmi baj.

Sok tehát a baj s kevés a vaj. Sok a panasz és a jaj, ránk nehezedett az ég- alj. E szomorúságban nem lehetünk vigasz nélkül, a sütetben vezér kell s a veszedel- mben mentő. Én olvasom hallgass meg engemet. Lelküdoktor vagyok, adok e ha- jók ellen hathatos receptet. Reggelre két pohár papramorgó, délre egy pint (literbe 1 3/4 liter) vörös villányi s erre a jó „Pécsi Figyelő,” este 2 pint „Ermelleki,” ez az életrend majd ad esillagot, a mely téged elvezet a jó lét Betleheméhez. — Proba- tum est.

Lajos.

Visszhang

a Néptanodának 1877. decz. 15-én meg- jelent üy című czikkére: Mit várunk mi az új püspöktől a tanügyi téren.

(Folytatás.)

„Szakkönyvtárak.” De bizony könyv- tára is van az intézetnek 791 részben kö- tet, részben fizettel. Majd idővel több is lesz azon alapos reményt táplálván, hogy az újabb munkákkal is szaporodni fog.

Van továbbá, ifjusági könyvtárunk, melyben igen hasznos munkák vannak, áll az 60 kötetből, melyeket növendékeink hosszabb szünnapokban használnak.

No de meg iskolakert sínés — mondja Sch. I. Legokosabb lenedett egyszerre azt mondania, Pécssett nincs praeparandia.

Ad rem! A Lyceumban, tehát magá- ban a képezde helyiségében, hová növendé- keink járnak, két kert van, vagy egy, két részre osztva; az egyik rózsakert, mely felér Thracia rózsákertjével (értem a háboru megkezdése előtt), de vol- takép nem is erről kell írnom. E mel- lett van a másik kert, melyet az egyház- megyei hatóság a tanítóképző intézetnek használatára kegyesen átengedett; hogy a növendékek a mezei gazdaság — és ker- tészetbe gyakorlatilag is bevezetessenek. Keresve sem lehetne alkalmasabb helyisé- get keresni; mert a tanárnak és növendé- keknek csak nehányat kell lépni, és az utóbbi már gyakorlatilag látja azt, a mit csak imént elméletileg hallott; és gondolom, ah- hoz, hogy valakit a gazdaság- és kertészetbe bevezessünk, nem kel mindjárt egész pusztá, hanem kisebb tér is elegendő. Van tehát iskolakert is. Van pedig ezen kertben je- lenleg körülbelül 374 csemete. Igaz, hogy nem igen régen a legtöbb nemesített fácska elfogyott, de erről nem tehetünk, az egek ellen pedig panaszos szót mondani nem akarunk.

Van továbbá ezen kertben ősi buza, rozs és árpa, természetesen nem oly nagy táblákban vagy hosszú láncokban, mint az alföldön vagy Bácskában; világos, hogy nem is oly gazdag, mint Afrika északi ré- szeiben, hanem azért mégis van egy-egy

kevés mindenikből sor- és szorra-vetéssel. A tavaszakra hely van hagyva.

Van ezen kertben egy kis rész kony- ha-kert őszi fohagyomával és téli salátával. Nyáron át mindennemű konyhakerti vetemény szokott itt lenni.

Végül van néhány tőke szőlő is és pedig mind lugas, mind közönséges ter- melésre. Szóval — nem mondom — mintha valami fényes apparattussal volnánk e té- ren ellátva, de annyi mégis van, hogy gyakorlatilag is bevezetjük növendékeinket a gazdaság — és kertészetbe. Azt mondani pedig, hogy nincs tanszer, nincs kert st. no már bocsánat! csakugyan nem lehet.

Itt mint igen czéllírányost kitüntetem, hogy ugyanazon jeles gazda magyarázza mind elméletileg, mind gyakorlatilag a gazdaságtant.

Mindezek így levén, a miat ninesenek máskép — midőn Sch. I. mégis azt meri írni, hogy nincs ez, nincs amaz, ezt vagy azért írja, mert nem tudja, hogy van, vagy azért, mert nem akarja tudni; ha az első igaz, akkor azt mondom: Ignorantia est mater omnium malorum, ha pedig a más-odik, akkor süsse rá maga a kegyes ol- vasó az általa megszolgált bélyeget, a mely aligha lesz más, mint az ó-világban oly gyűlöletes K. (Kalumnator), melytől min- denki irtózott — részemről erre semmiesetre sem vállalkozom, hanem annyit mégis le- gyen szabad mondanom, hogy: „Discite justitiam moniti, et non temnere Divos.” Aen. libr. VI. o. v. 620.

Pericopaja végén, talán észrevétlenül, nem akarva, igazat mond Sch. I. „mert az egyháziakkal — ugymond — már nagyon is szomorú tapasztalatokat tettünk.” Tökéle- tesen igaza van! Legszomorubbakat ak- kor, mikor olyan embert segítettek, ki őket folyton bántja.

Polynesiában azt mondják, hogy a ki otthon kagyló, idegenek között ne akarjon kakadu lenni.

Sch. azon állításainak czáfolatát, mely- leket az egyháznak az erkölcsi és vallási nevelésre való befolyásáról koczakzát, nnt melyre nézve más téren még találkoztunk, itt mellőzvé, el nem hallgathatom követ- kező kívánalmait:

„Szerveztessenek végre-valahára a fe- lekezeti iskolák is a törvény követelmé- nyeinek megfelelőleg...”

„Alakittassék minden iskola mellett iskolaszék s utasitassanak egyuttal a plé- bánosok, miként ne képzélek magukat, mint a tanítók zsarnokai, hanem egyszer- rilen mint azok tanítóitársai.”

Kedves Sch. J., akármily nagy tudós ön, vagy akármily széles mezején vándor- ol is a roppant ismereteknek, úgy látszik, hogy a magyarországi latin- és görög szertartású római katolikus népiszkolai ügyre vonatkozó s a magyar püspöki kar által megállapított rendszabályok, tantervek, utasítások gyűjteményéről (Budapest, az Athenaeum nyomdájában 1877.) mit sem tud. Ugyan miért nem kért egy példányt a püspöki kartól; nem hiszem, hogy nem kedveskedtek volna!

Kedves Sch. J., akármily egeket ha- sognató szakavatottsággal rendelkezik is, azt veszem észre, hogy megint a Circulá- rusról sem tud semmit (pedig ez is bőví- tendette ismereteit), mely Pécssett kelt 1877. jan. 30-án.

No lássa! az első szerint a kath. fe- lekezeti iskolák a törvény követelményei- nek megfelelőleg szerveztetnek országszerte.

No nézze! a második szerint, különö- sen pécs-egyházmegye katolikusai szolít- vák fel, hogy szervezzék iskoláikat a tör- vény szerint, főkép meghagyatik az iskola- székek alakítása. Az új püspök (hogy önnek szávaival éljek) pedig 1877. dec 18-án kelt körlevelében sürgeti a népiszkolák igaz- gatóit, hogy az iskolaszékek, a hol ez még meg nem történt volna, minél előbb megalakitassanak és megválasztván az iskolaszékek, ezt a kir. tanfelügyelőnek azonnal bejelentsek.

Hogy a plébánosok zsarnokok volná- nak, ez nem áll; sok helyen megfordulok úgy szüidőben, meggyőződésém szerint mondhatom, hogy igen jó barátságban van- nak plébános és tanító; ha van kivétel, ez csak a szabályt erősití.

„Hajtassék végre az iskolakényszert illető törvényszakasz s gondoskodjanak a gyermekszámnak megfelelő tanterokről s legyenek a tanerők képzett, mivelv egyé- nek, nem pedig holmi takácsok s bogná- rok. És ha vannak oly felekezeti iskola- fenattartók, kik milderre képtelenek, úgy segítse őket az egyház stb.”

Nem várja önnek figyelmeztetését az egyház, tett az és folytonosan tesz is an- nyit, a mennyit csak tehet. Hogy mit tett a magyar egyház és mit tesz a tanügyi nézve folytonosan, az és szük keretbe szor- itani meg sem kísérlehetem, itt könyveket lehetne írnom; de legyen szabad mégis ama képviselőnek szavait felhoznom, ki 1873. febr. 26-án a többi között így szolt a magyar képviselő házbán: „Azon idők- ben, midőn a kardforgatás, a táborozások voltak a főfoglalkozások, egyedül a ke- resztény papság volt az, a mely a . . . tudományokat megőrizte és ápolta, a mely tanított bennünket, tanította népiünket.”

Az egész tanári kar nevében Szuly József.

Külömfélék.

— A pécsi ügyeédi kamara január 27-én tartja meg reggeli 10 órákor saját helyiségében rendes évi közgyűlést, mely- nek főtagjai az évi jelentés, számadások vizsgálata és a költségvetés megállapítása.

— Közgyűlési értesítés. Van szeren- esém tudomásul hozni, hogy f. é. január hó 20-ik napján reggeli 1/2 9 órákor a jogakadémiai olvasó-kör közgyűlést tar- tand, melyre ezen olvasó körnek t. cz. alapító, pártoló és rendes tagjai tisztelettel meghívattik! Kaufman Imre elnök.

— A jogászok báija Pécssett e hó 12-én olyan jósikertült, hogy az eddig tartottak koronájának méltán nevezhető. Gyöngyei mind válogatottak voltak s fényükkel a fiatalág szívében a jó kedvet annyira fel- olvasztották, hogy a táncz valódi szenved- llyel kivilágos kivríradtt tartott. A zár- esárdásban a fiatalág ki nem fárasztha- tónak látszott, ugy hogy a sok „ujrát” már a diszjogász Gyula is megokolta, a folytonos hegedülés által kezének gyors- ságát fogyni érezvén. — A kedélyes mulat- ság oly jól sikerültében, a rendezőség ernye- detlen buzgalma, tapintatos működése és udvarias bánásmódján kívül, kiváló érdeme volt a bál anyának, nagyságos Jeszenszky Ferenszné urhölgynek, ki mindenki irányá- ban nyájias leereszkedéssel viseltetett s a hegedű legutolsó hangjáig ott volt a ven- dékek között. Bálkirálynőről nem szólhat-unk, mert e nevet igen sokan megérde- melték.

— Guillotine Pécssett! Ne tessék meg- ijedni; az új büntető törvény, mely a ha- gyományos akasztófát a guillottinnal helye- tesíti — még nem lépett életbe s így ha jelenleg volna is városunkban egy akasztó . . . az az hogy guillottinrozni való de- liquus még sem lehetne e nyakessiklandozó készületek alkalmazásba venni. A guillotine, melyről itten szó vagyom — csak miniatúr- ben van meg Pécssett; készítette pedig — egészen új rendszer szerint egy helybeli lakatos. „A mű” az eddig ismert guilloti- neok telett annyival bír előnyvel, hogy ezzel gyorsabban és biztossabban lehet „mü- ködni.” A mi lakatosunk eddig már több kap- pant és esírkét végezt ki miniatúr guillotine- jével — s a siker mint szemtanúk mondják: meglepő. E guillotinét kiszítöje az igaz- ságyügyminiszernek szándékozik bemutatni s rá szabadalmat is kéri. (Csak valaha- gyan Tisza Kálmánnak ne mutassa be, mert akkor talán azt érhetjük el, hogy az „elkeseredett” miniszterelnök ajánlatára a szóban forgó guillotinét elfogadják — nép- érvágyó gépnék és Csemeghitöl eselnék egy jó geschätt.)

— Stajeroszág Köflich nevű helysé- géből származott, Bécsben éveken át ko- rorta a kéményeket, ott tönkre ment, erre világgá indult, Pécsre vetődött, múlt szer- dán nagyot mulatott s aztán a „Vadász- kürt”-höz címzett koresma egyik szobájá- ban két revolverrel agyonlötte magát: Pa- pernik J. kéményseprős. Szerencsés utat kívánunk neki a más világra!

— Szintársulatunk egyik legtehetsé- sebb, és legbuzgóbb tagja: Szabó Krisztina kisasszony, ki kitűnő játékkal s kómusik alakításaival nem egy derült estét szerzett már a színház-látogató közönségnek, e hó 24-én (csütörtökön) tartja jutalomjátékát, mely alkalommal a Birehpfleifer Karolin „Báró és serfözöné” című 5 felv. színmű- vét adják elő.

— Önbíráskodás. Lapunk előző szá- maiból ismert koresnai vizsabayázási tár- sulat jan. 15-én közgyűlést tartván, ennek hozzánk beküldött jegyzőkönyve 3-ik pontja szerint Sterba János ártérbirtokos a felül- vizsgálati eljárás megtámadásával a jegy- zőkönyv aláíróit csalók és gazembereknek nevezte. Miközben elnök öt rendre utasi- taná, Neumann társulati mérnök heveny-ében Sterba János urat felfofozta s ekkép vett magának elégtételt a becsületében sé- relemért, mire az elnök fetozlatta a köz- gyűlést. Nem irunk hozzá kommentárt, de úgy véljük, hogy sem a megtámadás, an- nál kevésbé a megtorlás volt művelt férfi- uhoz illő; alkalmul még is szolgálni fog arra, hogy az ügy mibenléte részletesen megviz- gáltassék.

— A Miletics felségáruhási perben a közvádoló tegnap tartotta vádbeszédét, melyt következézőleg fejezett be: A végtár- gyalás folyamatában kiderített tények az 1715. évi VII. tezikbe ittközvén, ezeknek elkövetője az állam eszméjét tagadja meg és így, mint ez eszme hordozóját és leg- főbb képviselőjét: a felségét, tehát törvény szerint a felségésértés tényálladéka képezi. Kérem tehát Miletics Szvetozárt e bűnben bűnösnek kimondani, s tekintve hazánk törvényeit, az e bűnre kiszabott legsulyo- sabb büntetésében elmarasztalni, ez pedig halál vagy életfogytiglani börtön. Az íte- let pénteken fog kihirdettni.

— Pémh Gábor, 48-iki honvéddad- nagy, legutóbb pécsvárosi árvaszéki tölök esütörtöktől péntekre virradó éjleire hoz- szabb betegeskedés után, életének 51. évé- ben meghalt. Pémben jói igyekezett, lel- kiismeretes tisztviselőt vesztett a város. Temetése ma (szombaton) d. u. lesz. — Csefai Imre közmiszer, derék pécsi polgár s az itteni függetlenségi párt buzgó tagja e hó 17-én hunyt el. Aldás és béke po- raikkal!

— A kinek több ruhadarabja van, adjon azokból egyet annak, ki egyet sem bír” e szép szentirási textust választották a siklósi szerb atyafiak alapeszméül azon elhatározásuknak, mely szerint a montenegrói „testvéreknek” majd egyet- mást gyűtjenek. A Pandurovics testvérek, Sesits János s még egy néhány itsvics kezdeményezésére meg is indult a gyűjtés, melynek eredménye 133 különféle ruhadarab volt. Az igyeen összegyűlt czók- mókot, az adakozóknak ékesen kiállított névsorával begyűmösölték egy nagy lá- dába s ezt átadták a szolgabíró úrnak azon szerény kívánsággal, hogy az ado- mányt valahogyan hivatalos úton küldje el a „nemes montenegrói testvéreknek.”

A szolgabíró úr azonban még nem egész zen muszkaérzelmű és így tartozkodott az or- levágó testvérekkel viszonyba lépni.

— De már az még sem szép! Értjük azt, hogy a „F. Z.” az utóbbi városi köz- gyűlés felőli tudósítása alkalmából ngos és ft. Kobor Antal ez. prépost és mint nagy adófizető városi bizottsági tag urral Svatic ur elmaradás által elárult mulatott szerepet örököltetni akarja. Ily sérelmet Kobor úr nem érdemelt meg és legkevésbé éppen az alkalommal, midőn a város egyik humanns intézményéhez az árvaaházhoz oly szép önkéntes adakozással járult.

— Kis táncszélyt rendez e hó 22-én (kedden) a kaszinó nyári helyiségében Herczenberger J. A tánczenét Dankó Gyula barna legényei látják el. Az estély kezdete fél 9 órákor. Kapesolatban ervel megem- litjük még, hogy Herczenberger urat egy szép aranyóravalépték megtanítványai a legutóbbi estitánczeursusban tanusított fáradhatlan buzgósága elismeréséül.

— A himlőoltás ellen tudvalevőleg nagy- szerű agitatóio van folyamatban az érdekelt és szakértők körökben ugy szaklapokban. Ezen agitatóionak nagy előnyére lesz egy bírósági tárgyalás mely e napokban a frankfurti járásbírószáglóft volt tartandó. A fenyítő kereseti eljárás alapját egy tö- meges himlőoltási mérgezés képezi, mely 26 leányra ragadt egy tükéletesen egész- ségesnek látszó 7. hónapos gyermek oltó anyagából. — Orvosi vizsgálat kiderítette, hogy a gyermek lappangó syphilisben szenvedett, melyet anyjától örökölt, s a himlő anyaggal ama leányokra átszállított. — Ezenkívül számos más mérgezési eset fordult elő, minőlfogva reménylik, hogy táu végre el fog döntetni e kérdés és a himlőoltás be fog szüntetni.

— (A „Bolond Istók”-ból.) Hát azt gondoljátok, fenn fogja magát tartani? (már t. i. a „B. L.”) — Hát ki a támoga- tója? Az ellenzék? Az a kolduspárt? — Kolduspárt? No akkor hát biztosítva van, mert Széll Kálmán kegyelméből ma holnap az egész ország ilyen kolduspárt leszünk.

Színészet.

Szombat, jan. 12-én „A bolygó zsidó” Derék színre alkalmazása szerint és Gerőfivel a czimszerében. Annak ellenére, hogy ez este volt a jogászbi, meglehetősen száru közönség nézte az érde- kesítő és hatásos művet.

Vasárnap, jan. 13-án „Szökött ka- ton a.”

Hétfő jan. 14-én. „A szerelmes pap,” 2 felvonásos vigjáték és Picco művész föllépte.

Kedd, jan. 15-én. „A szükség tör- vényt bont.” Vigjáték 1 felvonásban. Irta Szépfaludy Öriösi Ignác. A esinos kis vigjáték élénk szórakozást szerzett a közönségnek, mely a közreműködőket, neve- zesen a dadogó uracot (Gerőfi); Rótt Marit (fiatal özvegy); Balla Istvánt (Halmi Gábor); és Mészáros Lajost (Halmi Károly) többszörös tapsokkal tinte- té ki. Következett azután Picco József művész föllépte és táncz. Picco haládat- lan hangszer választott magának, de azt a lehető legnagyobb tökélyvel játszza. — Tilinkoszorú az, csakhogy mindössze félasznyai hosszú és csudálatos, hogy Picco a legbajósabb hangokat tudja ki- csalni belőle. Hallottuk tőle többek között a Casta divát Normából; a Sevillai borbély cava natíváját, más operai ré- szeket és magyar dalokat, melyekben a szánalomra méltó világtalan művész ritka előadói ügyességéről tett bizonyoságot. Senki sem hinné, hogy ily semmis hangszerben annyi változatosság, annyi árnyalat, erő és bensőség honoljon. Picco helyenkint a klarinét dallamos és olvadékony hangját jut- tatta eszünkbe; majd a hegedű líveghang- jaira emlékeztet, avagy a fuvolya stacca- toit varázsolja elő. Most emberi hangon énekel, mert a parlamentokat ritka énköl- lösséggel és árnyalattal tudja alkal- mazásba venni; majd pedig fülemilét vé- lünk hallani, mert a visszhangos alakta- tokat oly halkalsággal mutatja be, hogy mulhatlanul a májusi éjek valamelyikére gondolunk, melyekben a fülemile finom csattogása feledhetetlen benyomást gyako- rolt reánk. Szerencsétlensége az, hogy oly hangszer van kezében, mely polgárjogot és alkalmazást a zenekarokban még nem nyert; még nagyobb szerencsétlensége az, hogy világtalanságánál fogva oly vetőtkre van szorulva, kik neki tért és hatáskört szerezni nem bírnak. Különlegességeért és ama körülményről fogva, hogy az előadás művészetében oly ritka tökélyt bir kifejezni, érdemes volna Picconak a fővárosban is föllépnie.

Szerdán, jan. 16-án. Nem volt előadás.

Csütörtök, jan. 17-én. „Kintornás csa- lád.” Népszínmű Tóth Edétől.

I R O D A L O M

— A „Figyelő” irodalom történeti közlöny 4-ik kötetének 1-ső füzetének [1878 jan.] tartalma: Mikos Kelemen, műveiről, Abafi Lajostól. — A XVI. század egyházi líraja Bodnár Zsig- mondtól. — Szent Hilárius, Harasztí Gyulától. — Fábian Gábor, Abafi Lajostól. — Baró Amade László egy költeményéről, Imre Lajostól. — Al- vinczi Péter akrostichonja, Thalloczy Lajostól. — Bacszányi életrajzhoz, Bayer Ferencztől. — Ka- zinaci Ferencz levelei Cseroi Farkashoz, Horvath Dömétől. — Kovacs Pál, Beöthy Zsoltól. — A magyar verstanhoz I. Kovacs Ferencz levele Hor- vath Adamhoz, Abafi Lajostól. — Kölcsey Ferencz levelezése Ormós Lászlóval, Abafi Lajostól. — Iro- dalomtörténeti repertorium, idősb Árványi József- től. — Kisebb közlemények: Rabelais es kora. — A magyar nyomdászat történelmi fejlődése. — Folyóiratokról. — Hiba-igazítás. Kiadja Aigner Lajos. Előfizetési ára egy évre 8 ft. K. h. Buda- pest váci utca 1. sz.

